

POSTANOWIENIE

Dnia 31 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczak

w sprawie z powództwa K. S.

przeciwko W. D. i J. D.

o ustanowienie rozdzielności majątkowej między małżonkami,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 31 października 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej W. D.

od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 6 września 2017 r., sygn. akt XIII Ca (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od pozwanej W.D. na rzecz powoda kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt 00/100) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującego od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w

zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwana W. D. powołała się na istotne zagadnienie prawne dotyczące wykładni art. 52 § 1a k.r.o. W przekonaniu skarżącej argumenty celowościowe przemawiają za tym, aby do uwzględnienia żądania wierzyciela ustanowienia rozdzielności majątkowej między małżonkami konieczne było - łączne - spełnienie przesłanki „ważnych powodów” (art. 52 § 1 k.r.o.) oraz warunków określonych w art. 52 § 1a k.r.o.

Powołanie się w skardze kasacyjnej na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen i możliwych wariantów interpretacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, niepubl.; z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

Sformułowany przez skarżącą problem nie spełniał tych wymagań, zważywszy, że kwestia przesłanek żądania ustanowienia rozdzielności majątkowej na wniosek wierzyciela została już wyjaśniona w orzecznictwie. W wyroku z dnia 4 kwietnia 2014 r., II CSK 387/13, OSNC 2015, nr 4, poz. 46, Sąd Najwyższy wskazał, że uprawnienie przyznane wierzycielowi w art. 52 § 1a k.r.o. było reakcją na trudności związane z zawartym w art. 41 § 1 k.r.o. ograniczeniem możliwości zaspokojenia z majątku wspólnego wierzycieli jednego z małżonków, wprowadzonym reformą prawa małżeńskiego, obowiązującą od dnia 20 stycznia

2005 r. Rozwiązanie to było próbą wyważenia na nowo interesów małżonków oraz ich wierzycieli, a przewidziane w nim uprawnienie wierzyciela uzależniono od stwierdzenia wierzytelności tytułem wykonawczym i od uprawdopodobnienia, że zaspokojenie tej wierzytelności wymaga podziału majątku wspólnego małżonków.

W tym samym wyroku Sąd Najwyższy wyjaśnił *expressis verbis*, że uwzględnienie żądania wierzyciela ustanowienia rozdzielności majątkowej nie zostało uzależnione od „ważnych powodów”, o których mowa w art. 52 § 1 k.r.o. Niemniej jednak, w drodze wyjątku, w szczególnie uzasadnionych wypadkach, możliwe jest w tym przypadku zastosowanie przewidzianej w art. 5 k.c. konstrukcji nadużycia prawa, jeżeli wierzyciel jednego z małżonków dochodzi na podstawie art. 52 § 1a k.r.o. przeciwko obojgu małżonkom ustanowienia między nimi rozdzielności majątkowej.

Stanowisko to wyczerpuje odpowiedź na przedstawione przez skarżącą zagadnienie i pozostaje w zgodzie z poglądami doktryny. W osnowie wniosku nie przywołano żadnych wypowiedzi judykatury lub piśmiennictwa, w których przedstawiona wykładnia – mająca pełne oparcie w brzmieniu art. 52 § 1a w zestawieniu z art. 52 § 1 k.r.o. oraz uwzględniająca racje aksjologiczne – byłaby podważana. Dodać należało, że zgodnie z utrwalonym poglądem ocenę sposobu wykonywania prawa z punktu widzenia przesłanek określonych w art. 5 k.c. sąd może przeprowadzić – w granicach zgromadzonego materiału procesowego – także z urzędu, co uchyla wątpliwości przytoczone przez skarżącą na wypadek niepodniesienia stosownego zarzutu przez stronę pozwaną (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2013 r., IV CSK 660/12, niepubl. i z dnia 15 lutego 2017 r., II CSK 236/16, niepubl.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 98 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.